

BOLALARDA RAXIT KASALLIGI

IBAYDULLAYEV HOJIMUHAMMAD BIOLDIN OGLI

Qo'qon Universiteti Andijon Filiali,

Tibbiyot fakulteti, Davolash ishi

25-09 guruh talabasi.

Ibaydullayev2025@mail.ru

+998884722499

ILMIY RAXBAR : Qobilov Hojiakbar Baxtiyorjon o'gli

Annotatsiya: Raxit — D vitamini yetishmovchiligi va organizmdagi mineral almashinuvining buzilishi bilan bog'liq kasallikdir. Raxitdan ko'pincha bir yoshgacha bo'lgan bolalar aziyat chekadi va kasallar orasida eng ko'p uchraydigan toifa muddatidan oldin tug'ilgan va sun'iy ozuqalar bilan oziqlantiriladigan chaqaloqlardir. Raxit bola hayoti uchun xavfli emas, lekin uni to'g'ri davolamaslik bola hayotida bir umrlik iz qoldirishi mumkin — skeletning sezilarli deformatsiyalari (qiyshayishlari), prikusning qiyshiqligi, yassi oyoqlik va boshqa shunga o'xshash kasalliklar.

Kalit sozlar : Raxit , D vitamin , mineral almashinuv, muddatidan oldin tugilgan chaqaloqlar, skeletning defirmatsiyasi, prikusning qiyshiqligi , yassi oyoqlik.

Kirish : Ma'lumki, suyakni to'laonli shakllanishi uchun fosfor, kaltsiy va ichakda ularni to'g'ri so'rilishi uchun vitamin D kerak. Ushbu komponentlar bolaning organizmiga oziq-ovqat bilan birga tushadi (ona suti, tuxum, baliq, sabzavotlar, va hokazo), vitamin D esa shuningdek quyosh nuri ta'sirida teri ostida ham ishlab chiqariladi. Yangi tug'ilgan chaqaloqlar hayotga kaltsiy, fosfor va vitamin D zaxirasi bilan birga keladi (bu moddalar

bolaning ona qornidagi hayotining so'nggi haftalarda faol to'plana boshlaydi, albatta agar ona to'g'ri va muntazam ovqatlanisa va quyosh ostida yursa), shuning uchun bola hayotining 1-2 oyida suyaklar normal rivojlanadi. Keyinchalik bola tez o'sib-rivojlanishi va zaxiralarning tugashi natijasida bolalar tanasi ko'proq «qurilish» materialiga muhtoj bo'ladi. Agar bu ehtiyoj qondirilmasa, kaltsiy va fosfor bola suyaklaridan yuvila boshlaydi. Shuning uchun suyak to'qimalarining zichligi kamayadi va osonlik bilan deformatsiya bo'ladi. Buning oqibatida skelet qismida raxitning yoqimsiz ko'rinishlari yuzaga keladi. D vitamini tanqisligi tufayli raxit faqat ona suti bilan oziqlangan chaqaloqlarda ham rivojlanishi mumkin, agar onada bu vitamin yetishmasa. Ko'krak suti, garchi chaqaloqlar uchun eng yaxshi ozuqa manbai bo'lsa-da, vitamin etarli darajada bo'lmasligi mumkin, ayniqsa onaning o'zi etishmasa. Bunday hollarda raxit rivojlanishining oldini olish uchun bolaning ratsioniga qo'shimcha D vitamini qo'shilishi tavsiya etiladi. Raxit bola hayoti uchun xavfli emas, lekin uni to'g'ri davolamaslik bola hayotida bir umrlik iz qoldirishi mumkin — skeletning sezilarli deformatsiyalari (qiyshayishlari), prikusning qiyshiqqligi, yassi oyoqlik va boshqa shunga o'xshash kasalliklar. Bundan tashqari, raxitning sabablari D vitaminining so'rilishini va metabolizmini buzishi mumkin bo'lgan turli xil tibbiy sharoitlarni o'z ichiga oladi. Bu shartlarga oziq moddalarining so'rilishini buzadigan oshqozon-ichak trakti kasalliklari (gastrit, yarali yaralar, kolit) kiradi.

Diagnostika : Raxitning dastlabki bosqichlarida simptomlarni o'ziga xos bo'lmagan va farqlash qiyin bo'lishi mumkin. Birinchi belgilardan biri umumiy zaiflik va charchoqdir. Raxit bilan og'rikan bolalar asabiylashadi, bezovtalanadilar, tez-tez yig'laydilar va uxlashda qiyinchiliklarga duch kelishadi. Ota-onalar, ayniqsa, bosh terisida terlashning ko'payishini sezishi mumkin, bu ham buzilishning dastlabki belgisidir. Bu ko'rinishlar ko'pincha e'tiborga olinmaydi yoki boshqa, kamroq jiddiy sabablarga bog'liq. Asosiy alomatlardan biri bosh suyagi suyaklarini yumshatishdir. Oksipital mintaqani paypaslaganda, bosh suyagining suyaklari yumshoq va egiluvchan bo'lib qolganini sezishingiz mumkin. Bu, ayniqsa, chaqaloqlar va yosh bolalarda seziladi. Raxitni tajribali shifokor shunchaki ko'rik otkazib qo'ya olishi mumkin, lekin tashxisni tasdiqlash uchun Sulkovcix bo'yicha siydik tahlili o'tkazilishi kerak. Bu ertalab ovqatlanishdan oldin

chaqaloqdan olingan siydikda kaltsiy uchun sifat tahlilidir. Tahlilni o'tkazish uchun tayyorgarlik ko'rish kerak (siydik to'plagich olish kerak, ovqatlanishda ba'zi cheklovlar qo'yish va hokazo).

O'g'ir hollarda, shifokorlarga kalsiy-fosfor almashinuvining buzilganligi va suyak to'qimalarining shikastlanish darajasini aniqlash kerak bo'lganda, bemorlar yanada kengroq tahlillardan o'tishadi:

Davolash : Bolalardagi raxitni davolashda kompleks — maxsus va maxsus bo'lmagan usullardan foyalanib (kasallikning sababini hisobga olgan holda) olib borilishi kerak.

No-maxsus usullari — bu ham to'g'ri ovqatlanish, ham bola kunining to'g'ri tartibi, ham turli umummustahkamlovchi muolajalar (massaj, gimnastika, o'simlik va tuzli vannalar va hokazo).

Maxsus usullari — vitamin D, kaltsiy va fosfor preparatlarni buyurish, teriga sun'iy ultrabinafsha nurlarini ta'sir qildirish.

Kun tartibiga keladigan bo'lsak, har kuni bolani kamida 2 soat ko'chada bo'lishini tashkil qilish kerak. Bolani to'g'ridan-to'g'ri quyosh nurlari ostida ushlab turishning hojati yo'q (bu hatto zararli), daraxtlarning yashil barglari orqali o'tadigan yorug'lik ham yetarli bo'ladi.

Bundan tashqari, chaqaloq gimnastikasi bilan mashg'ul bo'lishingiz, massajga olib borishingiz (yoki mutaxassis maslahatiga ko'ra o'zingiz qilishingiz) kerak. Shuningdek, raxit bilan og'rigan bolalarga tuzli, ignabargli vannalar (qaysi biri tanlanishi shifokor aytadi) ko'rsatiladi. Bunday usullardan so'ng bola yaxshi oziqlanadi va uxlaydi.

Xulosa : Bolalarda raxit kasalligi asosan D vitamini yetishmovchiligi natijasida yuzaga kelib, suyak to'qimasining mineralizatsiyasi buzilishi bilan kechadi. Kasallik bolaning jismoniy rivojlanishini sekinlashtiradi, suyaklar deformatsiyasi, mushaklar

bo'shashuvi va asab tizimi qo'zg'aluvchanligining ortishiga olib keladi. Raxit o'z vaqtida aniqlanib, to'g'ri davolanmasa, kelajakda bo'y-bastning qoloqligi va suyak tizimi nuqsonlari saqlanib qolishi mumkin. Shu sababli raxitning oldini olishda homiladorlik davridan boshlab onaning to'g'ri ovqatlanishi, bolaga yetarli quyosh nuri tushishi, D vitamini profilaktikasi va muntazam tibbiy nazorat muhim ahamiyatga ega. Erta tashxis va profilaktika choralari bolalar salomatligini mustahkamlashda asosiy omil hisoblanadi.

Foydalanilgan Adabiyotlar :

my medic , salomatlik va gozallik sirlari jurnali, med 24, pediatriya jurnali , ortopediya ,